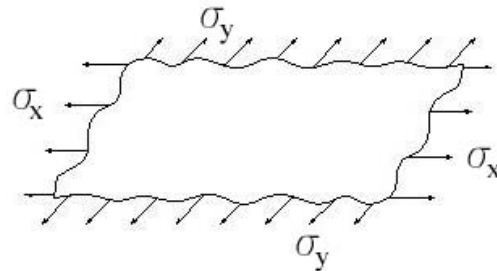

LECȚIA 9: TEORIA DE MEMBRANĂ A REZERVOARELOR DE ROTAȚIE (DE REVOLUȚIE)

9.1 Teoria de membrană (fig. 9.1)

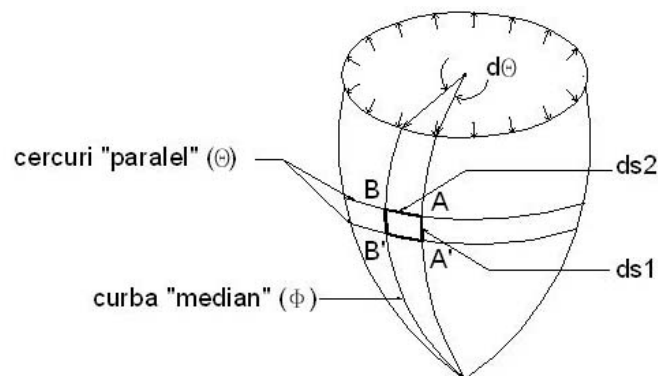
Fig. 9.1: Starea de tensiune de tip membrană (PP_σ , incompletă)

➤ *Com:* $\tilde{\sigma}_{PP\sigma} \rightarrow \text{fara } \tau_{xy}$

Definiția 1. Membrană = placă extrem de subțire [(folie, exemplu: membranele din aparatul de telefon, invenție (Marconi)].

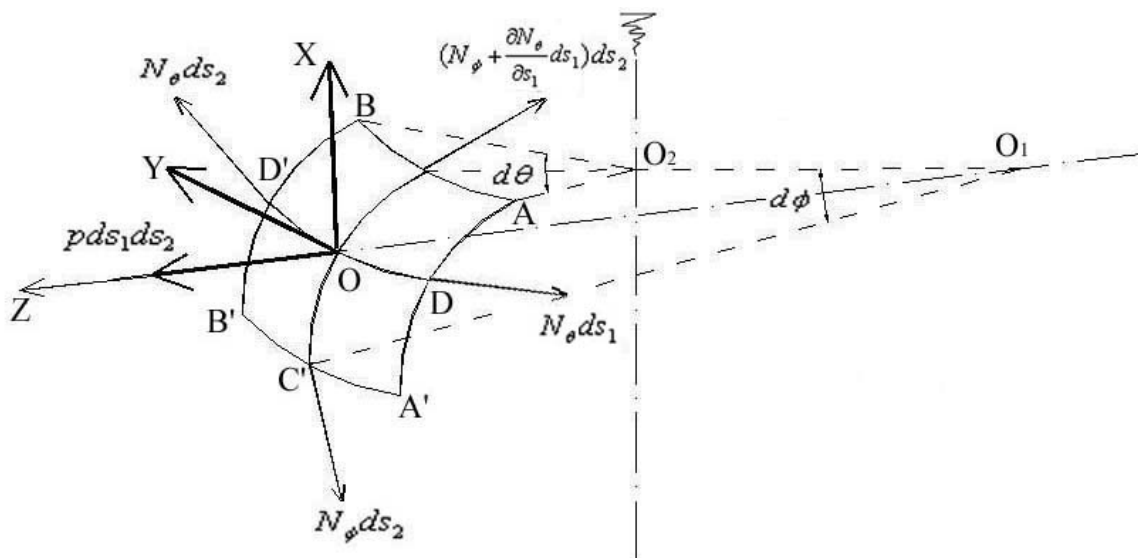
Caracteristicile definitorii ale teoriei de membrană :

- M_r, M_θ - neglijabile !
- variabile de lucru ϕ și θ : ϕ pe arcul median; θ pe cercul paralel.
- $D \cong 0$ (rigiditate la încovoiere neglijabilă)

Fig. 9.2: Structuri ‘‘pneumatice’’; rezervoare; teoria de membrană

➤ *Com:* Teoria se extinde și la structurile gonflabile și la rezervoarele de revoluție, la care rigiditatea cilindrică poate fi neglijată: $D = \frac{Eh^3}{12(1-\nu^2)} \cong \text{neglijabila}$

Fig.9.3 Geometria și echilibrul membranelor de revoluție (cu simetrie de rotație)

$OO_1 = R_\phi =$ raza de curbură în planul meridian;

$OO_2 = R_\theta =$ raza de curbură în planul paralel;

Reperul cartezian OXYZ:

OX = direcția tangentă la curba meridian (ϕ);

OY = direcția tangentă la curba paralel (θ);

OZ = direcția normalei exterioare în punctul O.

Coordonate curbilini ortogonale:

$$ds_1 = CC' = R_\phi d\phi$$

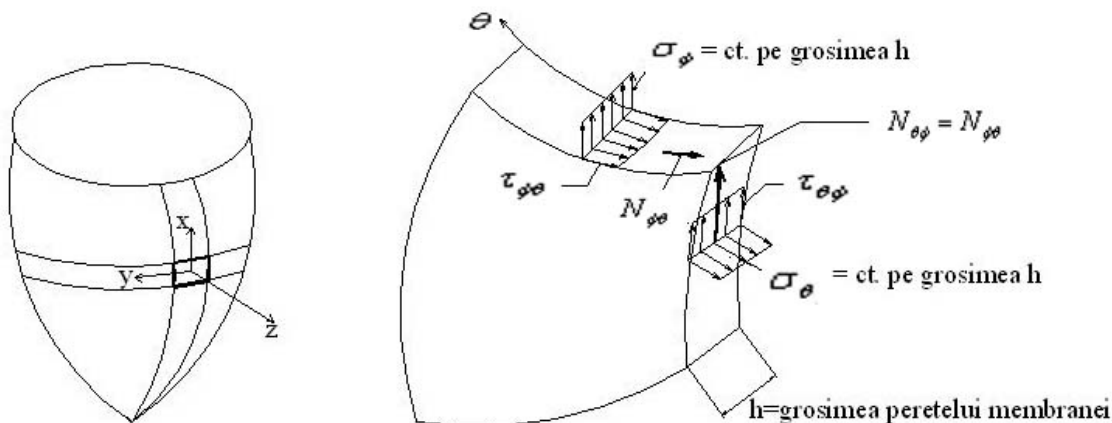
$$ds_2 = DD' = R_\theta d\theta$$

Elementul de arie:

$$dA = \text{aria } ABB'A' = ds_1 ds_2 = R_\phi R_\theta d\phi d\theta$$

➤ **Ex. 9.4** Să se prezinte elementele geometrice de lucru în teoria rezervoarelor de rotație. Completați prezentarea din fig. 9.4.

➤ *Com:* Eforturile de forfecare $N_{\phi\theta} = N_{\theta\phi}$ sunt identic nule în membranele de revoluție, încărcate și rezemate axial-simetric.

Fig. 9.4(a): Geometria (de completat)

Fig.9.4(b): Tensiuni și eforturi de membrană

Fig.9.4: Tensiuni și eforturi în teoria de membrană

Eforturile de membrană se definesc astfel (fig. 9.4):

$$\left\{ \begin{array}{l} N_\phi = \int_{-\frac{h}{2}}^{\frac{h}{2}} \sigma_\theta dh = \sigma_\phi \cdot h \text{ si } \text{ asemanator} \\ N_\theta = \sigma_\theta h \\ N_{\theta\phi} = \tau_{\theta\phi} h \end{array} \right.$$

($N_{\theta\phi}$ sunt identic nule în membrana de revoluție încărcată și rezemată axial-simetric).

9.2. Ecuațiile de echilibru diferențial

➤ **Ipoteze de lucru**

I₁: h neglijabil dar numai pentru factorul de rigiditate cilindrică: $D = \frac{Eh^3}{12(1-\nu^2)} \cong 0$

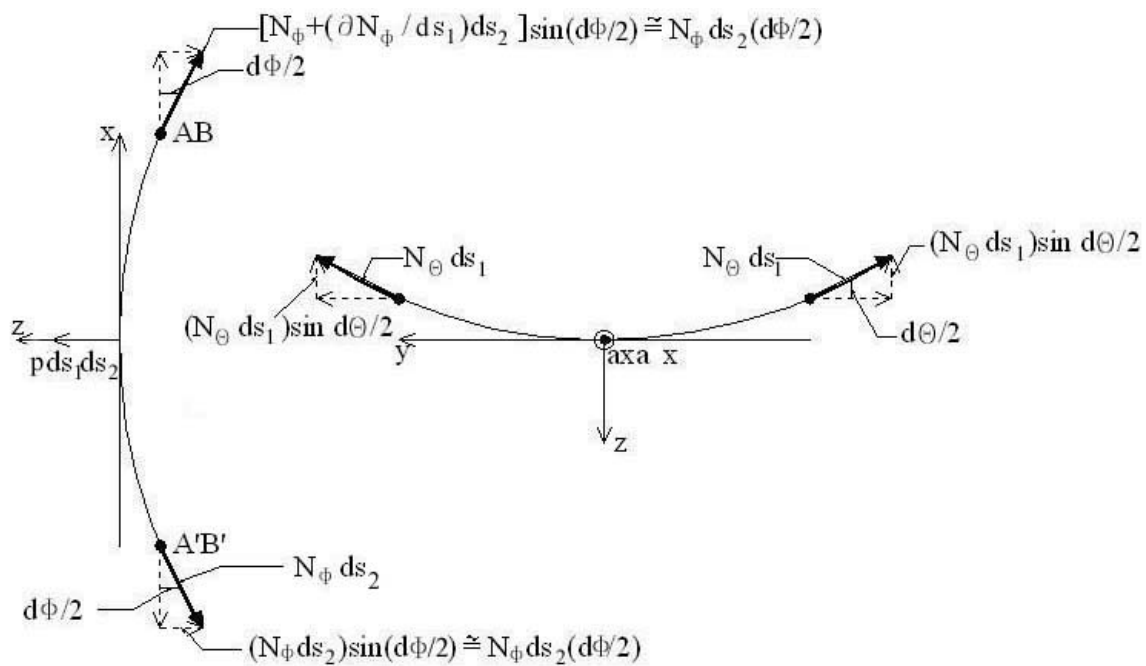
➤ *Com:* h se folosește pentru a defini eforturile N_ϕ și N_θ (fig.9.4 b)

I₂: Acceptăm calculul de ordin I (pentru N_ϕ) care are creșteri diferențiale de lineare de la C la C.

➤ *Com:* **I₂** $\sin \frac{d\phi}{2} \cong \frac{d\phi}{2} \rightarrow \sin \frac{d\theta}{2} \cong \frac{d\theta}{2}$

I₃: Neglijăm eforturile tangențiale $N_{\theta\phi} = N_{\phi\theta} \cong 0$

9.3. Ecuațiile de echilibru (fig. 9.5)

Fig.9.5: Forțele de echilibru diferențial $\sum Z = 0; \sum X = 0; \sum Y = 0$

Prezintă interes numai ecuațiile de proiecție $\sum Z = 0$; $\sum X = 0$; ecuația $\sum Y = 0$ este identic satisfăcută în cazul teoriei de membrană-modelul axial-simetric.

În ecuația $\sum Z = 0$ se rețin relațiile *calculului de ordinul I*: $\sin \frac{d\phi}{2} \cong \frac{d\phi}{2}$ și se neglijează

creșterea diferențială $\frac{\partial N_\phi}{\partial s_1} ds_1$; rezultă:

$$\downarrow \sum Z = 0 \rightarrow p ds_1 ds_2 - 2N_\phi ds_2 \frac{\sin d\phi}{2} - 2N_\theta ds_1 \frac{\sin d\theta}{2} \Rightarrow p ds_1 ds_2 = N_\phi ds_2 d\phi + N_\theta ds_1 d\theta = 0$$

$$\begin{cases} d\phi = \frac{ds_1}{r_1} \\ d\theta = \frac{ds_2}{r_2} \end{cases} \Rightarrow p ds_1 ds_2 = \frac{N_\phi}{r_1} ds_1 ds_2 + \frac{N_\theta}{r_2} ds_1 ds_2$$

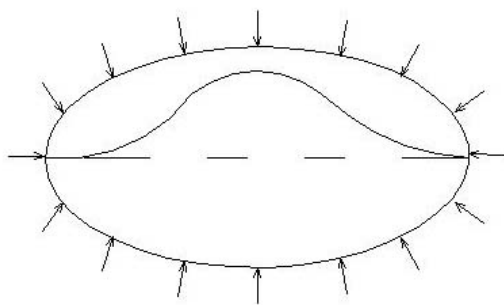
$$\Rightarrow p = \frac{N_\phi}{r_1} + \frac{N_\theta}{r_2} \rightarrow \text{sau inlocuind : } r_1 = R_\phi. \text{ si } r_2 = R_\theta \text{ rezulta ecuatia lui Laplace:}$$

$$\text{(Laplace): } \boxed{\frac{N_\phi}{R_\phi} + \frac{N_\theta}{R_\theta} = p}$$

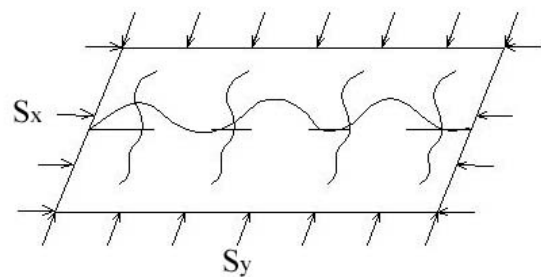
9.4. Concluzii practice .Aplicații

Ecuația de echilibru Laplace pune în relație eforturile axiale de membrană N_ϕ , N_θ cu *curburile* membranei $\frac{1}{R_\phi}$; $\frac{1}{R_\theta}$

Aceste rezultate vor fi utilizate în teoria stabilității plăcilor plane - [fig.9.6(a,b)]

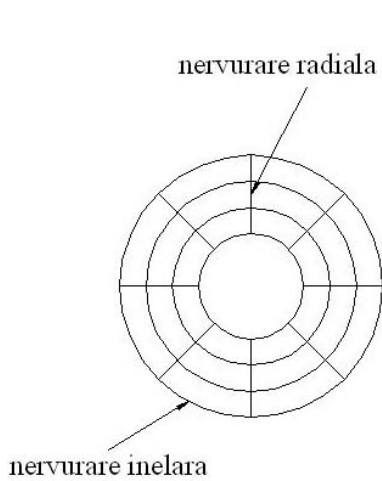
Fig.9.6(a): Placă circulară încărcată radial cu sarcina $S \Rightarrow$ burdușire

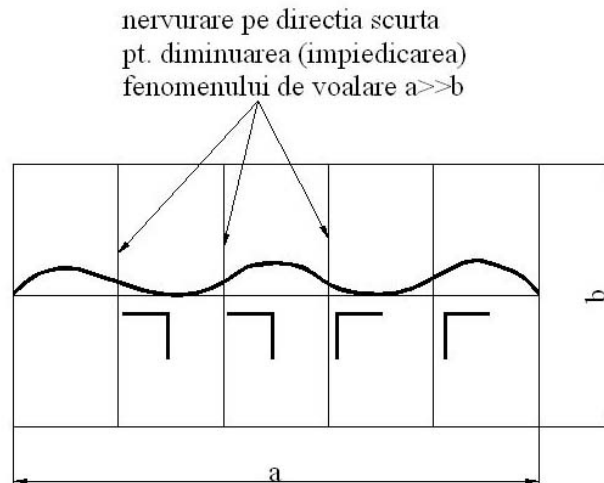
Fig. 9.6(b): Placă dreptunghiulară încărcată pe două direcții (S_x , S_y) $\Rightarrow$ voalare

Fig.9.6: Fenomenele de **burdușire și de voalare**

Măsuri tehnice de asigurare împotriva pierderii stabilității prin burdușire sau voalare, sunt *procedeele de nervurare* [fig. 9.7(a,b)].

Fig. 9.7(a): nervurare radială

Fig. 9.7(b): Pentru grinzi cu inimă înaltă

Fig. 9.7: măsuri de asigurare împotriva fenomenelor de pierdere a stabilității

- *Com:* Teoria pentru fenomenul de voalare (burdușire) : în aceste zone, teoria de membrană, care este comprimată, se aplică punând $p = 0$ și înlocuind curburile cu funcțiile (vezi RM).

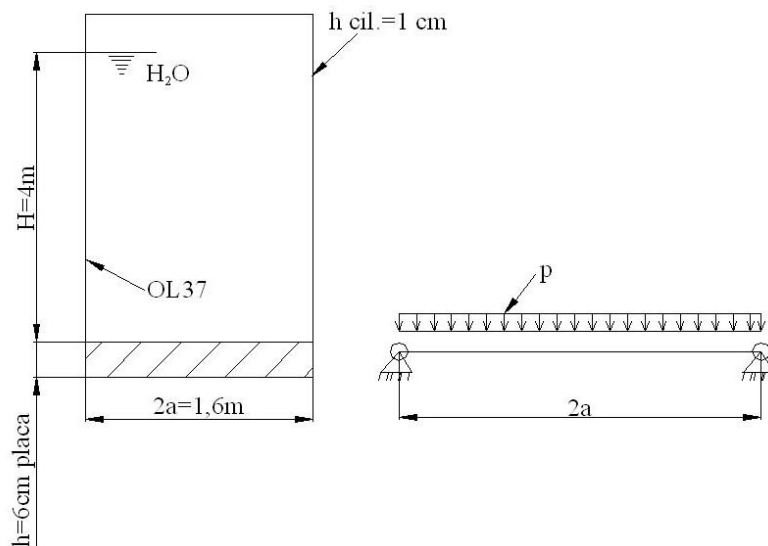
Teoria pierderii stabilității prin voalare a fost elaborată acum un secol (~ 1910: KÁRMAN; ~ 1920 FÖPPL)

$$\frac{1}{R_\phi} \cong -\frac{\partial^2 w}{\partial x^2} \quad ; \quad \frac{1}{R_\theta} = -\frac{\partial^2 w}{\partial y^2}$$

- **Ex. 9.5** Rezervor cilindric, OL37.(fig. 9.8). Date: cilindru- teoria de membrană ,placă circulară - teoria **PL-PPS**

Se cer : 1. eforturile N_ϕ, N_θ în cilindru.

2. eforturile M_θ, M_r și $w_{\max}$ în placa circulară.

Placă circulară încărcată cu sarcina uniformă(introdusă de greutatea apei, înălțimea H

Fig. 9.8 Pentru enunțul ex. 9.5

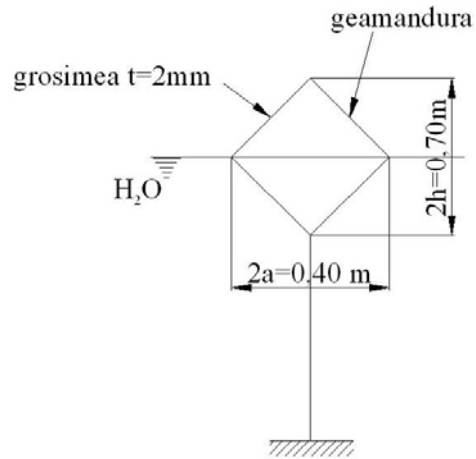
➤ **Ex. 9.6 : Calcule de tip membrană pentru o geamandură (fig. 9.9)**

Se cere : 1. $T = ?$ în firul de fixare.

Indicație: Se folosește formula lui Arhimede.

2. Diagramele N_ϕ , N_θ în geamandură.

Indicație: Calculați γ_{OL} astfel încât geamandura să se afle în situația din figură.

Fig. 9.9: Pentru enunțul Ex: 9.6